БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 273 (9105)
НОЯБРИИН 20
ПЯТНИЦА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...ДАЛДАА НАЙМААНАЙ ...ДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ САГ ...ГЭЛЖЭ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

...мунистическэ парти, Совет... правительство худалдаа най... болон эдеэ хоолой пред...ятинуудые олошоруулха, ажал... эд хэрэгсэлээр хангаха, най... худэлмэриин культурые ...үүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ ...лаа хандуулжа байдаг. Энээ...аар манайшье республика ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан

...ээ КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо ...Пленумэй урда тээхи социа...ескэ мүрысөөндэ худалдаа ...най хүдэлмэрилэгшэд бул...хабаадалсана. Закаменск го... № 1. Улан-Удын № 13, 7, 9 ...нуудай, Түнхэнэй, Иволгын, ...-Кударын болон бусад айм...союзуудай хүдэлмэрилэгшэд ...истическэ мүрысөөндэ тү... ябана. Гэбэшье худалдаа ...эрхилдэг предприятинуудай ...эридэ дутуу дунда зүйл ...олон. Үнгэрһэн гурбан квар... эд бараа худалдаха түсэб ...дээгүй. Худалдаа наймаанай предприяти, эмхи зургаануд...гэ, зөөри хии талаар гарга... ажалшадые хэрэгтэй эд ба..., эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ...аг соонь хангажа шадахагүй ...ли олон тохёолдоһоор. Улан...трестын, Буркоопсоюзай сто...удта, совнархоздо мэдэлтэй ...олой эмхи зургаануудта бэл...эн эдеэнэй үнэ сэн ехэ, ша...эдеэнэйнь шанар муу, овощь, ...бха, һүн гэхэ мэтэһээ буй...н химда хоол үшөөл хомор ....

...м наймаалагшад ажалшадай ...лэ анхаралтайгаар хандадаг...эрэгтэй эд барааень шэлэлсэ...дэггүй байха юм. Худалдаа ...най хүдэлмэрилэгшэдые оно...ор шэлэн абахын, тэдэниие ...гэлжэ хүмүүжүүлхын орондо ...та бэшээд лэ һуужа һуудаг ...рилэгшэдтэй эмхи зурга... предприятинуудта иимэ ба...үүдай тохёолдодог байһа...элитэ. Жэшээнь, Улан-Удын ...магта шадамар бэрхэ хүнүү...элэжэ абадаггүй, хүдэлмэри...эй дунда хүмүүжүүлгын хү...риин огто ябуулагдадаггүй ...иинь тодороо. Тус предприя...буул хүнүүд хүдэлмэридэ аб... тэдэнь албан ажалдаа хай...рэгээр хандадаг, түрэл сада... тээшээ татадаг, алдуу эн...олониитэһээ нюудаг заншал...йба. Тиигэжэ тэдэнэй зари...лынь гүрэнэй нилээд горьтой ...үбэршэлһэн байгаа бшуу. ...лдаа наймаае эрид шууд

һайжаруулхын тулада түбхын түрүүндэ үнэн сэхэ, ажалдаа шударгы, эдэбхитэй хүнүүдые шэлэн олохо, тэдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри таһалгаряагүй ябуулха шухала. Партийна, профсоюзна организацинууд һалихай зайран, хүнгэн бодолтой хүнүүдые гүрэнэй зөөридэ дүтэлүүлхэгүй, залуушуулые, комсомолшуудые худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ олоор элсүүлхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри тэдэнэй дунда аша үрэ ехэтэйгээр, ажал хүдэлмэритэйнь холбоотойгоор ябуулха уялгатай.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөө ходо үнгэргэхэ, тэдэнэй эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь саг үргэлжэ туһалха, түрүү наймаалагшадай дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ зорилгонууд худалдаа наймаанай эмхи зургаан болон предприятинуудай партийна, профсоюзна организацинуудай урда табигдана. Ниитын суглаанууд дээгүүр магазин, столовонуудай хүдэлмэриие зүбшэн хэлсэдэг, тэдэнэй дутуу дунданууд тушаа ажалшадай хэһэн ажаглалта шүүмжэлэл хараадаа абадаг, ниитын хүсөөр, ниитын туһаламжаар худалдаа наймаанай хүдэлмэриие һайжаруулдаг байбал ехэ һайшаалтай гээшэ. Гэхын дашарамда худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай комитедүүд наймаалагшадай өөһэдынь культурна эрилтэнүүдтэ мүн лэ анхаралтайгаар хандаха, тэдэниие мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, курс, һургуулинуудта эльгээжэ байха, үдэшын һургуулинуудта оруулха, уранһайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэридэ хабаадуулха хэрэгтэ анхаралаа табидаг болохо зэргэтэй. Имагтал худалдаа наймаанай организацинуудай партийна, профсоюзна организацинууд худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ уялгатай бэшэ, мүн партиин райкомууд, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүд энэ асуудалда эзэн ёһоор хандаха уялгатай. Гэбэшье партийна зарим комитедүүд, аймгүйсэдкомууд һанаһанда хүрэхөөр бэшээр худалдаа наймаанай хэрэгые хүтэлбэрилнэ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Худалдаа наймаан болбол манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ гүрэнэй экономикын шухала удхашанартай түлхюур болоно. Энэ хүсэтэ түлхюурые барижа шадаха найдамтай хүнүүдые саг үргэлжэ хүмүүжүүлхэ, бэлдэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха гээшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

...дай АССР-эй Верховно Сове...зидиумэй **тогтоохонь:**
...дай Автономно Советскэ ...истическэ Республикын табадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиие 1959 оной декабриин 16-да Улан-Удэ городто зарлаха.

...урядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

...урядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Ч. ДОРЖИЕВ.

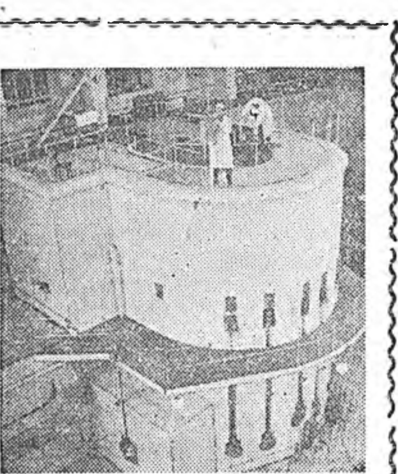
...Удэ, Соведүүдэй Байшан.
...оной ноябриин 18.

...рядай искусство, литературын декадын болохын урда тээ

...дай искусство, литературын ...Москвада болохоо бай...орюулагдаһан пресс-конфе... РСФСР-эй Культурын ми...тводэ ноябриин 18-да болоо. ...н гүрэнтэй Бурят ороной ...ураараа нэгэдэһээр 300 жэ...энэ жэлдэ гүйсөө. Манай ...ультурын хүгжэлтэдэ һай...үлөөлһэнэйнь түлөө, илан...ветскэ засагай үедэ ехэ нү...үлһэнэйнь түлөө Москвада ...үнгэргэхэдөө ород арадта ...ан хүргэхые бидэнэр хүсэ... гэжэ Бурядай АССР-эй ...рын министр Д. Жалсабон

...ын программатай суглараг... министр танилсуулһан бай... Аюшеевэй зохёоһон «Анда ...» гэһэн оперые Ехэ ... филиалай сцена дээ...кадын түрүүшын үдэр, ... 27-до Бурядай опе...дэй театрынхид харуулха ...д болон бурят арадуудай ...эй хани барисаанда энэ ...рюулагдаһан хай. «Арюун гоо...ра дүүхэй», «Инаг дуранай түлөө» гэжэ хоёр национальна оперо, тэрэшэлэн А. Бородинай «Игорь тайжа» гэжэ оперо ниислэл хотодо мүн лэ табигдаха байна. Бага болон Кремлиин театрнуудай байшангууд соо Бурят драмын театрынхид, мүн ород драмын театрынхид наада табиха. И. Кычаковой зохёоһон «Шууурган соогуур» гэһэн зүжэг ород драмын театрын репертуарта ороно. Шушенскэ тосхондо сүлэлгэдэ байхадаа В. И. Ленинэй ямараар ажаһуудаг, революционно ажал-ябуулгаяа яажа хэдэг тухай энэ зүжэг соо харуулагдаһан байна. Бурядай дуу, хатарай ансамбль, уран һайханай бүлгэмүүд декадада хабаадалсаха.

Кузнецкэ хүүргэ шадарай выставкын зал соо Бурядай уран зураашадай, скульпторнуудай, графигуудай 300 гаран зохёол табигдаха байна. Мүн лэ эндэ бурят номуудай выставкэ эмхидхэгдэхэ. Литераторнуудай центральна байшан соо декадын литературна бүлэгын нээгдэхэ юм. Бурят уран зохёолшодой 40 шахуу зохёол зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаха. (ТАСС).

Зураг дээрэ: Грузиин ССР-эй Наукануудай академиин Физикын институдай Тбилисидэхи атомна реакторай юрэнхы түхэл харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Артиллериин үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан

Артиллериин үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан ноябриин 18-да, Москвада, Советскэ Армиин центральна театр соо болоо. Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой генералнууд, офицернүүд, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд, партийна, советскэ, профсоюзна хүдэлмэрилэгшэд, наука, литература болон искусствын ажал-ябуулагшад театрын харалгын зал соо олоороо сугларaa.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. Ф. Устинов, Советскэ Союзай Маршалнууд В. Д. Соколовский, С. М. Буденный, К. К. Рокоссовский, И. Х. Баграмян, А. И. Еременко. Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал Ф. И. Голиков, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарьнууд В. М. Мироненко, Э. К. Беман болон бусад президиумдэ ерэжэ һуухадань, сугларагшад тэдэниие халуунаар угтаа.

Советскэ Армиин артиллериие командалагша артиллериин маршал С. С. Варенцов суглаа нээгээ. Эсэгэ ороной артиллериин алдарта түүхэ тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Эхэ ороноо хамгаалагшадай баатарлиг габьяа тухай тэрэ хэлээ.

Удаань, КПСС-эй МГК-гэй бюрогой гэшүүн А. А. Федоров, Социалистическэ Ажалай Герой, мэдээжэ конструктор Б. И. Шаврин, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь В. М. Мироненко үгэ хэлэжэ, советскэ артиллеристнүүдые амаршалаа. Сэрэгшэд-артиллеристнүүдэй зүгһөө бага дарга сержант В. Ф. Смирнов үгэ хэлээ.

(ТАСС).

МАЛШАД! Адуу малаа ехэ ашаг шэмэтэй болгохын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

Гүрэндөө—1400 центнер гахайн мяха

Бичурын совхозой гахайшад үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ түхэреэн жэл соо гахай шахажа гүрэндэ тушаадаг болоо юм.

Хэрбээ 1958 ондо тус фермынхид 296 центнер гахайн мяха гүрэндэ тушааһан һаа, үнгэрһэн юһэн һарын туршада 817 центнер болгоод байна.

Жэлэй дүүрэтэр тушаагдаха олон гахай тэндэ шахагдажа байнхай.

—Сүүдхэдээ гахай бүриин шэгнүүр 500—600 граммаар нэмэгдэнэ. Мүнөө жэл фермэмнай хамта 1400 центнер гахайн тарган мяха тушааха уялгатай,—гэжэ шадамар гахайшан Ольга Беляева хөөрэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ шахамал гахайнууд үдэрэй гурба дахин эдеэлүүлэгдэнэ. Тогтоогдоһон нормын ёһоор талха таряа, машиндагдаһан һүн, хартаабха, кукурузын силос, холимол тэжээл буйлуулжа үгтэнэ.

Фермын гахайшад КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ зорюулжа, абаһан социалистическэ уялгаяа сохом дүүргэхээр шиидээд, ажалдаа улам эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандана.

Ц. Шагжиев.

Нүхэдөө дахуулжа ябана

Мал ажалһаа абтадаг продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсэхэ тухай манай парти, правительствын гайхамшагта уряа гаргажа байха үедэ залуухан басаган Нина Челночкова һайн дурааараа һаалишан болохоор шиидэһэн юм.

— Һү, тоһо, мяха болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэгжүүлжэ, совет хүнүүдые эдеэ хоолоор эрхимээр хангаха гээшэ нэрэ хүндын хэрэг ха юм. Би энээндэ хубитаяа оруулха ёһотойб, —гэжэ һаалишанаар ошохоёо байхадаа Нина правленидэ мэдүүлһэн байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд Нинын хүсэлые бэелүүлжэ, һаалишан болгожо табяа һэн.

Ажалай замда һая орожо ябаһан басаганда түрүүшээр бэрхэшээлнүүд яһала ушараа. Теэд үнихэнэй хүдэлжэ байһан һаалишад мэдэхэгүй юумыень ходо заажа, харуулжа үгэдэг байгаа. Аймаг соогоо алдаршаһан Антонида Кожемякина Нинада илангаяа ехэ туһаламжа хүргөө.

Хүдэлмэридэ дүрэтэй, оролдосотой, нягта энэ басаган жэл тухай хүдэлөөд байхадаа нүхэдтэеэ тэн тэреэн ябадаг болобо.

Энэ жэл үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха уялгатай аад, нүхэр Челночкова тэрэнээ дүүргэхэеэ байнхай.

— Партиин ЦК-гэй Пленумэй нээгдэхэ үдэр хүрэтэр үнеэн бүхэнһөө 1900 литр һү һаахаб. Мүрысэжэ ажаллая,—гэжэ Нина нүхэдөө уряалба.

Залуугай барагдашагүй ольһотой нүхэдынь—Антонида Кожемякина, Мария Безбородова, Александра Братенькова болон тус фермын бусад һаалишад нүхэрэйнгөө үүсхэл дэмжээд, Пленумэй эхилтэр уялгануудаа булта үлүүлхээр шиидэбэ.

Ю. Савостин.

Мухаршэбэр, «Коммунизм» колхоз.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо (Баргажан) комсомол басаган Нина Раднаева һаалишад, малшадай дунда мэдээжэ болонхой. Нүхэр Раднаева колхозойнгоо 2-дохи комплексно бригадын һү һаалиин фермэдэ оройдоол хоёрхон жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ байбашье, өөрынгөө мэргэжэлые эрхимээр шудалжа, байгша оной үнгэрһэн 10 һарын туршада шэнэ түрэһэн гунжан үнеэн бүриһөө 1200 гаран литр һү һаагаа. **Зураг дээрэ:** Н. Раднаева.

Л. Хайдуровой фото.

НЮТАГЖАА МАНАЙДА КУКУРУЗА

Нёдондо үбэл, январиин эхеэр манай «Коммунизм» колхоз томодхогдожо, «Эрдэм» болохынгоо урда тээ ниитынгээ малда тэжээл ехээр бэлдэхын тула шэмэ ехэтэй кукуруза элбэгээр таридаг болохо гэжэ шиидээ һэн. Тиигэжэ кукуруза ургуулха оньһожоруулагдаһан звено эмхидхээд намда даалгаһан байгаа. Звеногоймнай гэшүүд нютагайнгаа эрхэ байдалда кукурузын үндэр баян ургаса яажа хуряаха арга боломжотой байһанаа тон наринаар зүбшэн хэлсээд, даалгагдаһан газарайнгаа га бүриһөө дунда зэргээр 300 центнерһээ бага бэшэ эшэ набша хуряаха гэһэн уялга абаа һэн. Энээн тухайгаа республикынгаа хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан уряа соогоо дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн байнабди. Манай үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро һайшаажа, республикымнай колхоз, совхозууд дэмжээ бэлэй. Энэ дэмжэлгэ бидэнэй урма зоригые бүри бадаруулаа һэн.

Дэлгэрүүлһэн үүсхэлэйнгээ тон ехэ харюусалгатай байһыень звеногоймнай гэшүүд һайса ойлгожо, шангаханаар ажаллаа. Мүнөө абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргээд, колхозойнгоо малда элбэг тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэнь горьтой хубитаяа оруулалсаад байхадаа хэн урмашахагүйб. Тодорхойлбол тарилга хэһэн 100 гектар газарайнгаа га бүриһөө дунда зэргээр 339 центнер эшэ набша хуряагаабди. Ереэнэй участогай га бүриһөө 660 центнер ургаса хуряагдаа. Теэд иимэ элбэг ургаса яажа хуряагаа гээшэбибди.

1. ЭРХИМ ЭЛДҮҮРИЛГЭ, ҺАЙН ҮТЭГЖҮҮЛГЭ ХЭЭБДИ

Кукуруза тарихын тула һайн хүрьһэтэй, игаабари, налуу, уһалагдаха газар шэлэхэ хэрэгтэй. Шэлэһэн газараа горьтойгоор үтэгжүүлхэ хэрэгтэ ехэнхи анхаралаа хандуулаабди.

Бүри үбэл кукурузынгаа газарта наг шэбхэ гаргажа эхилээбди. Агротехникын эрилтэнүүдэй ёһоор га бүридэ 30 тонно наг шэбхэ гаргаад бөөн бөөнөөр обоолоо һэмди. Гадна гектар бүридэ нэжээд центнер шубуунай аргал, үнэһэ гаргагдаа һэн.

Гектар бүридэ 30 тонно наг шэбхэ гаргаха гээшэ ехэ хүдэлмэри юм. 2—3 гэшүүнтэй звено энэ ажалда хүшэ хүрэхэгүй бшуу. Тиимэһээ колхозоймнай малшад, һурагшад, алба хаагшад болон хүдэлмэришэд бидэндэ ехээр туһалжа, хэрэгыемнай бүтээлсээ һэн. Зөөһэн наг шэбхэеэ газар дээгүүрээ нэгэ жэгдээр тарааха, шиг нойто тогтоохо гээшэ кукуруза һайнаар ургуулха хэрэгтэ нилээдгүй нүлөөтэй. Тиимэ дээрэһээ март һарын һүүлээр газарай гэдэхэтэй хамта Самбу-Шаанай № 1 участогай 40 гектарта эртын борнойлго хээбди. Мүн Ереэнэй участогай 35 гектарта зөөгдэһэн шэбхые сагай уларилые харалсан, апрелиин 5-һаа 10 болотор нэгэ жэгдэхэнээр тарааһанайнгаа удаа газарыень 20—22 сантиметр гүнзэгыгөөр хүндэлөөшэнь хахалаад, борнойлообди. Тиихэдэ һая хахалагдаһан шэнэ газар хадань хүрьһыень һайса буталхын тула 8—10 сантиметр гүнзэгыгөөр лущени хээбди. Бусад участогууд дээрэ дисковани хэжэ тарааһан наг шэбхэеэ шоройтойнь холёо һэмди. Һүүлээрнь бүхы газарайнгаа гектар бүхэндэ багсаахада 600—700 кубическа метр уһа гаргаабди.

Тарилга хэхэдээ зүб квадрадуудые гаргаха тон шухала.

2. ҮРЭҺЭЕЭ ЗҮБӨӨР ТАРЯАД, ҺАЙНААР ХАРУУҺАЛХА ХЭРЭГТЭЙ

Манай эндэ нютагжуулагдажа байһан «Стерлинг» гэжэ сортын үрэһөөр тарилгамнай хэгдээ һэн. Тарилгын урда тээ үрэһэеэ наранда шаража, 12 процент холигдомол дусттай гексохлоранаар хордоо һэмди. Энээнэй ашаар тариһан үрэһэмнай нэгэшье хосороогүй, жэгдээр ургаа. Илангаяа зүб квадрадуудые гаргахын тула оролдоһон ажалаймнай үрэ тиигэжэ харагдаһан юм. Тиигээд ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ гар ажал хэгдээгүй. Зуруud хоорондын элдүүрилгэ, буртаг үбһыень үгы хэхэ ажал техникын хүсөөр бүтээгдээ.

Зүб квадрадуудые гаргахын тула нэн түрүүн сеялкэеэ зүбөөр тааруулха хэрэгтэй. Тарилга хэжэ байхадаа хэрэглэдэг гадаһануудаа тэгшээр хадхаха, хэмжүүрэй проволокые зохидоор татаха гээшэ угаа шухала. Агротехникын эрилтын ёһоор нэгэ нүхэндэ 4—5 орооһон таригдаха зэргэтэй. Энэ эрилтые бидэнэр заабол дүүргэхын тула сеялкынгаа дискнүүдые зүбөөр тааруулжа, хабхагуудайнь нэтэ доро нээгдэжэ, нүхэн бүридэ 4—5 үрэһэ унагааха гурим наринаар сахиһан байнабди.

Тарилга хэхэдээ оронойнгоо суута кукурузашан нүхэр Мануковскиин заабари, дүршэлые шадамараар хэрэглэһэнэйнгээ ашаар тон зүб квадрадуудые гаргаад, ургаса харууһалха хүдэлмэреэ нилээдгүй хүнгэдхөөбди. Нүхэр Мануковскиин дүй дүршэлөөр тарилга хэхэтэеэ хамта органо-минеральна холисо газарай хүрьһэндэ оруулалсахын тула «СКГК-6 В» маркын сеялкэтэй «КНР-4,2» культиватор холбоод ажаллаһан байнабди. Органо-минеральна холисодо 150 килограмм наг шэбхын шүүһэ, 90 килограмм суперфосфат, 30 килограмм аммиагай селитрэ, 15 килограмм калийна дабһа болон үнэһэн ородог юм. Нэгэ гектар бүхэндэ 3 центнер иимэ холисо шэнгээгдэдэг.

Байгша онойнгоо дүй дүршэлые саашадаа улам арьбадхажа байхабди. Түрэл партиингаа ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ хойто жэл гектар бүриһөө 400 гектар центнерһээ доошо бэшэ кукурузын эшэ набша хуряаха гэһэн уялга абанхайбди. Энэ уялгаяа заатагүй бэелүүлхын тула кукурузынгаа газарта наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри һаяар хэжэ эхилхэмнай.

Б. Шарапов,
бэшэжэ абаба.

Сэлэнгын „Эрдэм“ колхозой кукурузашан Федор Шагжиевай га бүриһөө 600 центнер ургаса хуряаһан тухай хөөрөөнһөө

Партийна ажабайдал

Хэн зэмэтэйб?

(Коммунистын бэшэг)

Юумэн гээшэ багаһаа, дороһоо захалдаг гээшэ аабдаа. Энээнииие Зэдын комбинадай Холтоһоной руднигай парторганизациин бюро ойлгоошье һаа, энэ шухала хэрэгые тоохогүй ябадал гаргана. Юуб гэхэдэ, энэ партийна бюро коммунистнуудтаа, партийна группануудтаа түшэглэдэггүй, хүдэлмэреэ тэдээнһээ таһархайгаар ябуулдаг байна.

Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр үнгэрэгшэ июль һарада руднигай парторганизациин суглаан боложо, саашадаа ажал хүдэлмэреэ оньһожоруулха, автомат зэбсэгүүдые нэбтэрүүлхэ, ажалаа һайнаар эмхидхэхэ тухай һайн шиидхэбэри абаһан аад, энэ шухала хэрэгтэ бүхы коммунистнуудаа, партийна группануудаа элсүүлжэ шадаагүй.

Тодорхой даалгабари абаагүй партийна группанууд хуушанайхяараал хүдэлнэ, ямаршье тэмсэл дэлгэрүүлнэгүй, техническэ дэбжэлтын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй. Эгээл энэ ушарһаа боложо, хоёрдохи шахтын партийна группын (партгруппоргнь И. Э. Лодоев) коммунистнууд август, сентябрь һарануудта ямаршье даалгабаригүй байгаа. Иимэрхүү баримта бусадшье шахтануудай партийна группануудта үзэгдэнэ.

Тиихэдэ үгтэһэн партийна даалгабаринуудай дүүргэлтэ тухай коммунистнуудһаа асуугдадаггүй дээрэһээ зарим хүнүүд абаһан уялгаяа дүүргэнэгүй. Энэ жэлэй эхеэр партийна группа бүхэндэ хэдэн коммунистнууд агитатораар томилогдоһон юм. Теэд тэдэнэр хэнэйшье асуудаггүй, эрилтэ табидаггүй байһан дээрэһээ оройдоошье хөөрэлдөө үнгэргөөгүй.

Тиихэдэ партийна группанууд хүдэлмэреэ түсэблэхэеэ болишонхой. Партгруппоргнууд өөһэдөө ажалаа түсэблэдэггүй дээрэһээ комсомолой эхин организациин секретарьнуудһаа, шахтын комитедэй түрүүлэгшэнэрһээ ажалаа түсэблэхэ тухай эрилтэ табидаггүй байна.

Эдэ бүгэдэһөө, партийно-политическэ хүдэлмэриин мууһаа боложо, ажалшадай эдэбхи үүсхэл доошолно, хүдэлмэри бүтэсэгүй байна. Һүүлэй үедэ эндэ ажал хүдэлмэри улам муудажа байнхай. Хэрбээ руднигта энэ жэлэй хоёрдохи кварталда руда абаха түсэб 110,9 процент дүүргэгдэһэн байбал, гурбадахи кварталда 100,8 процент дүүргэгдэһэн байба.

Гурбадахи кварталда машина түхеэрэлгэнүүдэй тон муугаар хэрэглэгдэһэн дээрэһээ ажалай бүтээсэ ингэжэ доошолоо. Хоёрдохи кварталда нэгэ лебедко бүхэнөөр 356 кубометр газар малтагдаһан байбал, гурбадахи кварталда 326 кубометр малтагдаһан, шорой ашадаг «ПМЛ-5» машинаар 613 кубометр ашагдаһан байбал, 456 кубометр ашагдаһан байна. Тэрэшэлэн электровозууд муугаар ашаглагдадаг болоо.

Эдэ бүхы дутуу дундануудта анхаралаа табидаггүй, ажал хүдэлмэреэ һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ коммунистнуудаа, партийна группануудаа элсүүлхэеэ, тиигэжэ бүхы хүдэлмэришэдтөө партийна нүлөө үзүүлхые оролдодоггүй руднигай партийна бюро, тэрэнэй секретарь Н. И. Даровских ехэхэн зэмэтэй.

К. Полонных.

Найрта хабаадахын түлөө

Партиингаа Центральна Комитедэй декабрь һарада болохоёо байһан Пленумэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, аймагай һаалишадай шэнэ жэлэй найр зугаада хабаадалсаха эрхэ олохын тулада Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай дунда шанга мүрысөөн боложо байна. Мүнөө жэл һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөн һүүлэй һарануудта бүри шангадажа, аймаг, республика соогоо шалгаржа байһан һаалишадайнь тоо бүри олошороо. Үнгэрэгшэ 10 һара соо Кударын аймагта үнеэн бүриһөө 1500 литрһээ дээшэ һү һааһан һаалишадай хахадһаа олонхинь Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозһоо болоно. Нёдондо жэл энэ колхоз үнеэн бүриһөө 1402 литр һү һааһан байбал, үнгэрэгшэ 10 һара соо 1429 литр һаагаа.

Иимэ амжалта яагаад туйлагданаб?

Тон түрүүндэ колхозой правлени болон партийна эхин организаци һаалишадайнгаа дунда ёһотойл үсэд шанга мүрысөө үүсхэжэ, саашань дэлгэрүүлжэ, ударидажа шадаа. Асари ехэ долоон жэлэй түсэбөөр ямар ехэ зорилгонуудай табигдажа байһан тухай, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө орон дотор ямар ехэ тэмсэлэй хэгдэжэ, нютаг нютагуудта ямар ехэ, гайхамшагта амжалтануудай туйлагдажа байһан тухай колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, парторганизациин секретарь нүхэр Коновалов түрүүтэй олон тоото агитаторнууд һаалишадай дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа, зоноо ходо урмашуулжа, зоригжуулжа байдаг. Ойлгууламжын хүдэлмэриие зонойнгоо гүн дунда, тодорхойгоор, шударгыгаар ябуулхын тулада партийна организаци ехэ оролдолго гаргана. Һаалишадай дунда агитаторнуудай үнгэргэжэ байһан хөөрэлдөөнүүдыешье харахада, ойлгууламжын хүдэлмэриин ямар тодорхойгоор, хүнүүдтэ ёһотой туһа болохоор ябуулагдадаг байһаниинь харагдана. Жэшээлхэдэ, «Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ши өөрөө юу хэнэш?», «Үнеэнһээ һү ехээр һаахын тулада һаалишан ямар юумэ мэдэхэ ёһотойб?», «Фермээрээ түрүү зэргэдэ гараха хэрэгтэмнай хэн, юун һаалта хэнэб?» гэхэ мэтын асуудалнуудаар һаалишадтай хөөрэлдөө хэгдэнэ.

Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдһээ гадна, малшадай үдэр, үншэгшадай конференци үнгэргэгдэжэ, шог зугаагай, «хурса карандаш» гэхэ мэтын газетэнүүд гаргагдажа, ойлгууламжын хүдэлмэри янза бүрэөр, һонирхолтойгоор ябуулагдажа байдаг.

Олон хүнүүдэй дунда хөөрэлдөө үнгэргэжэ байхынгаа хажуугаар эндэхи агитаторнууд тус тус хүнүүдтэй, илангаяа гээгдэжэ ябагшадтай хөөрэлдэхэ, тэдээндэ туһалха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табижа байдаг. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, агитаторнуудай туһаламжаар урдань ходо гээгдэжэ ябаһан олон һаалишад, тэрэ тоодо һаалишад Г. Сутурина, Р. Курикалова гэгшэд мүнөө аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаража байна.

Энэ колхозой һаалишадта ажаллахашье, культурнаар, зохидоор амарха бүхы арга боломжо бии болгогдонхой. Сүлөөтэй сагтаа малшад, тэрэ тоодо һаалишад культбазадаа сугларжа, кино, концерт хараха, лекци, элидхэл шагнаха, наадаха сэнгэхэ аргатай. Һаалишадта хамтын эдеэ хоол бэлэдхэгдэнэ, колхоздо үхибүүдэй ясли нээгдэнхэй. Малшад сэбэр, дулаан, уужам гэрнүүдтэ һууна.

Мүнөө жэлэй үбэлэй һарануудта һү ехээр һаахын тулада үнеэдэй эдеэлүүлгэ, харууһалга хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэгдэнэ. Бүри сентябрь һараһаа эхилжэ, һаалиин үнеэдтэ силос, газарай элдэб эдеэнүүд, талха тариянай зүйл эдюулэгдэжэ захалаа һэн. Мүн эрхим амжалта туйлажа байһан һаалишадта ажалайнь түлөөһые дээшэлүүлэн үгэжэ байха шэнэ гурим баталагданхай.

Иигэжэ эндэхи һаалишад парторганизациингаа хүтэлбэри доро малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, аймагайнгаа һаалишадай шэнэ жэлэй найр зугаада олоороо хабаадаха эрхэ олохын түлөө социалистическэ мүрысөөгөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалдаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа байнхай.

Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1600 литрһээ дээшэ һү һаажа, аймагай Хүндэлэлэй самбарта алдаршуулагдаһан эндэхи З. И. Бакланова, Л. Д. Назимова, Е. П. Курикалова, М. Е. Ландина, А. В. Бузина гэгшэдһээ гадна, аймагай һаалишадай шэнэ жэлэй найр зугаада Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозһоо үшөө хэд түрүүшүүл, ямар һаалишад хабаадаха хүндэтэ эрхэ олохо ааб?

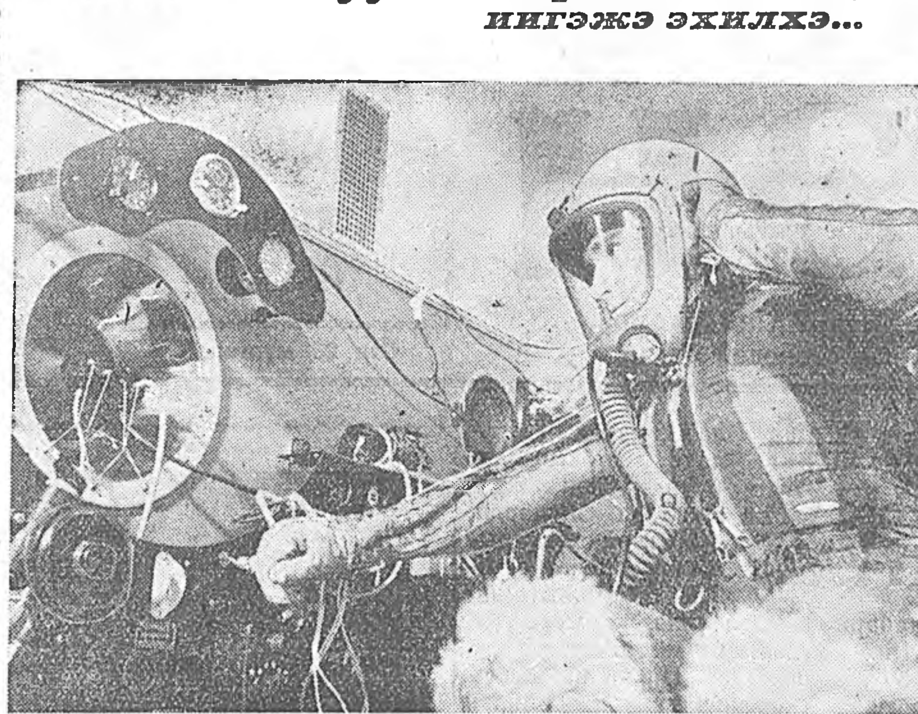
С. Таханов.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Хани барисаанай юрөөл

Һаран наран тоонто нютагнай—
Һаруул һайхан Ород оромнай
Мянган дабхар долгиндли һүрөөтэй,
Манай хэмэл Одондли сууряатай.
Бара, бара, баралаеы,
Баатар мэргынь магтаеы!
Үндэр, үргэн тээшээ тэниигээ,
Үнэн зоноо энхээр эблүүлээ...
Уужам совет түрэеэ дуулаеы,
Омог алдар солыень дуудаеы!
Бара, бара, баралаеы,
Баатар мэргынь магтаеы!
Ород, бурят зоной түрэ найр
Гурбан зуугаад жэлэй намтартай,
Мүндэлхэһөөн юрөөлөөр түүрээгдээ,
Мүнхэ юһэн эрдэнеэр бэшэгдээ.
Бара, бара, баралаеы,
Баатар мэргынь магтаеы!
Алтан дэлхэйн зоной харилсаан,
Аха дүүгэй хани барисаан
Арбан зүгэй аршаандли залаалаа,
Агар зандан модондли намаалаа.
Бара, бара, баралаеы,
Баатар мэргынь магтаеы!
Амжалтымнай баяр бүридэ
Коммунизмын хурим түрэдэ —
Арадуудай ажалай дурасхаал,
Агуу Партиин, Ленинэй амисхаал!
Бара, бара, баралаеы,
Баатар мэргынь магтаеы!

Замбуулин юртэмсые мэдэхэ добтолго ингэжэ эхилхэ...

Дэлхэйе тойрон дабшадаг нэгэдэхи хэмэл одые табижа, совет хүнүүд замбуулин юртэмсые шэнжэлэн мэдэхэ шэнэ үе нээгээ. Газарһаа ондоо түбинүүдтэ хүнэй ниидэжэ ошохо саг ойртобо. Гэхэ зуура энэ хүсэл эрмэлзэлгые бодотоор бэелүүлхэ зорилгоор элдэб мэргэжэлтэй эрдэмтэд саашадаа замбуулин соогуур хүнэй ниидэлгын хүсэд аюулгүй байхын тулада олон асуудалнуудые шиидхэхэ ёһотой болоно.

Замбуулин соогуур хүнэй ниидэхэдэ ямар юумэ тохёолдохоб … хэдэ, барометрическэ давлени … шахуу болотороо доошолхо, ки… лород, агаар оройдоо байхагүй, … ранай шанга элшэ гэхэ мэтын б… сад ушар тохёолдохо байна. За… буулин юртэмсэ руу хүниие эл… гээхынгээ урда тээ лабораторину… соо, мүн геофизическэ ракетэ… дые табихадаа эрдэмтэд амитад… туршажа үзэнэ. Мүнөө үедэ хү… 30.000 шахуу метр дээгүүр ни… дэһэн байха юм. Бүри дээгүүр … нэй ниидэдэг болохын тулада эр…

…дэмтэд—инженернүүд, врачу… хүдэлмэрилжэ байнхай. Зураг д… рэ: (дээрэһээ доошо) 1. Барока… ра соо. Тон дээгүүр ниидэл… эхилхын урда тээ. 2. Туршалга… летчик Геннадий Васильевич … водовский дээгүүр ниидэлгын … үмдөөд һууна.

ТАСС-эй фотохроника.

Эдэнэр үрэһэеэ хэзээ хааха юм

Энэ жэл аймагай совхоз, колхозууд урда урданайхиһаа үлүү һайн оробһо тариянай ургаса хуряажа абаһан байна. Бүхы аймаг дотор гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,7 центнер ороһо тариянай ургаса абтаа юм. Харин тиихэдэ «Дружба», «Знамя», «Победа», «Путь социализма» колхозууд тариалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 12—13 центнер, эрхим һайн газарта 20 центнер хүрэтэр ургаса хуряагаа.

Тиигэжэ яруунынхид баян ургасынгаа дээжэһээ 314 мянган пүүд, тэрэ тоодо түсэбһөө гадуур 104 мянган пүүд тария Эхэ оронойнгоо жасада тушаажа, партиин ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Тиигээд саашадаа энэ амжалтаяа бүри батадхан, долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ мүн лэ ороһо тариянай үндэр ургасын һуури мүнөөнһөө табижа эхилхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье сэхыень хэлэхэдэ, энэ амжалтаараа һанаагаа амаршаһаниинь гайхалтай. Ушар юуб гэхэдэ; ерэхэ жэлэй тарилгын үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ хааха хүдэлмэри эндэ тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ аймагай алишье колхоз болон совхоздо агротехническэ ямаршье хэмжээ-ябуулганууд хэгдэцэгүй.

ЁҺОШОЛОН ТАБИГДАҺАН ГРАФИК

Ургаса хуряалгын, гүрэндөө тария тушаалгын дүүрэһэнэй һүүлээр аймагай совхоз, колхозууд үрэһэеэ ноябриин нэгэнһээ хожомдонгүй хааха зэргэтэй гэжэ партиин райком, аймгүйсэдком тусхай шиидхэбэри гаргаад, энэ шиидхэбэри бэелүүлхыень хүдөө ажахын инспекцидэ даалгаа һэн. Тэрэ гэһээр һара хахадһаа үлүү саг үнгэршоо. Теэд үрэһэ хааха график холо дүүргэгдээгүй. Мүнөө ноябрь һарын хахадлабашье, аймагай колхозууд үрэһэ хааха түсэбөө 38,3 процент дүүргээ. Тиихэдэ «Знамя», «Дружба», «Победа», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд үрэһэ хааха түсэбөө миил 23,9—36,1 процент болгоһон байха юм.

Иимэ байдал юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон агрономууд энэ шухала хүдэлмэриие зүндэнь орхижорхиһон, тиихэдэ хүдөө ажахын инспекци партиин райкомой, аймгүйсэдкомой графигые дүүргүүлхые оролдоогүй байшоо. Хүдөө ажахын инспекциин начальник нүхэр Зайцев, тэрэнэй агрономууд нүхэд Хозонхонов, Тыскеев гэгшэд үрэһэ хаалгые зүбөөр эмхидхэхэ тухай бодомжолногүй.

«ОРООҺОНОЙ БИИ ХАДА ҮРЭҺЭН ХААГДАНА БЭЗЭ»

Үрэһэ хаалгаяа юундэ унжагайруулнабта гэжэ «Знамя» колхозой агроном нүхэр Николаевһаа асуухада:

— Ороһоной бии хада үрэһэн хаагдана бэзэ. Мүнөөл ноябриин долоонһоо хойшо хам орожо захалаа гээшэбди,—гээд харюусана.

Энэ һаналыень колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фоминшье дабтана. Тус колхоз хамта 6397 центнер үрэһэ хүрэнгэ хааха байһан аад, мүнөө оройдоо хоёр мянга шахуу центнер хаанхай. Колхозой ехэ тоог дээрэ оройдоо нэгэ хэды гэрэй эзэн эхэнэрнүүд үрэһэ сэбэрлэхэ нэрэтэй. Үглөөгүүр эдэнэр орой ажалдаа гаража, үдэшэ эртэ ороно. Тиимэһээ өөдтэй ажал бүтээдэггүй байха юм. Эндэ хоёр зернопультын нэгэниинь лэ хүдэлмэрилнэ. Мүн ороһо сэбэрлэхэ бусадшье машинануудынь хүнэй үгыһөө ябуулагданагүй. Харин тиихэдэ тоог дээрэхи ороһон саһанда дарагдажа, шубуу шонхорто эдигдэжэ байха юм.

Эгээл иимэрхүү, энээнһээшье доро байдал «Дружба» колхоздо үзэгдэнэ. Тус колхоз хамта 18143 центнер үрэһэ хааха аад, мүнөө хахадыншье хаажа абаагүй. Зүгөөр тус колхоз бүхыдэнь сортовой үрэһэ хаажа абаха аргатай юм. Колхозой гурбан комплексно бригадын тоогууд дээрэ мүн лэ хэды гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хүдэлмэрилдэг. Бии байһан хоёр «ОВ-10» машинын нэгэниинь, 5 зернопультын дүрбэниинь тон бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Тиихэдэ зургаан «ВС-2» машина бүри ашаглагданагүй. Энэ колхозой алишье бригадын тоогуудай хүрэнгэ болгогдохо ороһон хушалтагүй, миин лэ обоолоотой газаагуур хэбтэхэ юм. Тиимэһээ тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Козлов, ахалагша агроном нүхэр Будаев үрэһэ хаалгые түргэдхэхэ хэмжээ дары абаха зэргэтэй.

Мүнөө аймагай алишье колхоздо хүрэнгын ороһо сэбэрлэхэ элдэб янзын машинанууд олон бии. Теэд эдэнэй орой хахадынь ашаглагданагүй. Үрэһэ сэбэрлэлгэдэ хүнүүдые нэмэжэ табиха гэжэ оролдоногүй.

Зарим газарта хүрэнгын ороһо муугаар хадагалха, хоролтодо оруулха ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, «Рассвет» колхозой нэгэдэхи бригадын (бригадирынь нүхэр Цыдыпов) Хаймсаанай тоогой ороһондо айлай гахайнууд орожо эдинэ. Тиихэдэ хоёрдохи бригадын (бригадирынь нүхэр Базаров) тоог соо ямаад орожо, ороһо эдихэ ушар али олон үзэгдэнэ.

Иимэ байдалтай саашадаа яашье эбсэжэ болохогүй. Хүрэнгын ороһо һайнаар сэбэрлэжэ, түргэн дүүргээд, тарилгын шанарта хүргөөд, хабар болотор һайнаар хадагалха хэмжээ яруунынхид абахаар болоо.

Тиихэдэ эндэхи колхозуудта, совхоздо агротехническэ ямаршье хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэнэгүй. Энэ жэл пар хахалха, тэрэниие дабхарлаха түсэб холо дүүргэгдээгүй. Намарай пар хахалаагүй шахуу. Поли дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, шубуунай аргал, үнэһэ суглуулха хүдэлмэри эхилээдүй. Мүн колхоз бүхэндэ тариан ажалай бригадын гэшүүдэй, механизаторнуудай агротехническэ һуралсал эмхидхэжэ болохо байгаа. Теэд тиимэшье юумэн үгы.

Аймаг дотор үрэһэ хааха хүдэлмэри шамдуулхын тулада хэмжээ абаха саг тулаа.

Ц. Дандаров,
«Сталинец» газетын редакторай орлогшо.

Мэргэжэлтын һанамжа

МЯХА ЭЛБЭГЖҮҮЛХЭ АРГА БОЛОМЖО

Орьёл торьёл хада уулануудтай Ахын, Закаменай аймагуудта һарлаг, хайнаг мал үсхэбэрилэгдэдэг гээшэ. Энээн тухай бүри үнидэ мэдээжэ болоһон байха. Гэбэшье хүбшэ тайгада байрладаг тиимэ мал бүри олоор үсхэбэрилхэ тушаа анхарал табигдадаггүй тооной. Һарлаг, хайнаг мал мяхалиг, үдхэн һүтэй, ута нооһотой юм. Үшөө һайн юумэнь гэхэдэ, тэдэнииие харууһалхада бараг, хүсэ зөөри багаар гаргашалагдадаг гээшэ. Һарлаг, хайнагуудые хада, уулын үдхэн ногоотой үбэр майлаар залажархёод, бүхэли үдэр эрьенгүй байхада хамаагүй, өөһэдөө һайса бэлшээд, байрадаа бусаха сагаа алдадаггүй. Шоно болон бусад арьяатан тэдээндэ добтолхоёо айдаг юм.

Ахын, Закаменай колхозууд иимэ мал үсхэбэрилжэ, шанар һайнтай, элбэг мяха гаргаша багатайгаар абана. Жэшээнь, Ахын аймагай колхозниугуд КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсажа байхадаа долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ мяха абалгаяа нёдондонойхидо орходоо 1,8 дахин ехэдхэхэ гэһэн уялга абаа һэн. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнхэй. Ахынхид һарлаг, хайнагуудаа Нүхэн-Дабаанай хада уулын холын бэлшээридэ гаргажа, һайса таргалуулһанайнгаа ашаар иимэ амжалта туйлаа.

Нэрлэгдэһэн аймагууд мяха абалгаяа саашадань бүри ехэдхэхэ аргатай бшуу. Теэд һарлаг, хайнагуудай үүлтэр һайжаруулха, саашань олошоруулха тушаа бага анхарал хандуулагдана. Харин манай Бурядай эрдэмтэд: Ветеринарна наукануудай доктор, профессор Василий Родионович Филиппов, Бурядай АССР-эй габьяата ветврач Александр Ильич Целовальников һарлаг, хайнагуудай үүлтэрые шэнжэлжэ эхилһээр хэды жэл болонхой. Нүхэр Филиппов нютагай үүлтэрэй үнеэдые һарлагуудай үрөөр үрэжүүлжэ туршахадаа, тэдэнэйнгээ бэе мяхабадые һайжаруулхые оролдожо байдаг. Мүн нютагай үүлтэрэй бухын үрөөр һарлаг үнеэд үрэжүүлэгдэдэг юм. Тиигэжэ үрэжүүлэгдэһэн һарлаг болон нютагай үүлтэрэй үнеэдэй 100 толгой бүриһөөнь 76 хайнаг тугал түрэдэг. Зуун толгой хайнагһаа 90 ортон (хайнаг үнеэе нютагай үүлтэрэй бухын үрөөр үрэжүүлхэдэ «ортон» гэжэ нэрэтэй тугал гарадаг) түрэнэ гэжэ элирүүлэгдээ. Зүгөөр нютагай үүлтэрэй 100 үнеэн бүриһөө 75 тугал абтадаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хэлэгдэһэн жэшээһээ харахада һарлаг үнеэдые нютагай үүлтэрэй бухын үрөөр үрэжүүлхэдэ олон тугал абтана бшуу. Хайнаг тугалнууд томо болоходоо мяхалиг, һүтэйшье байдаг. Бурят үнеэндэ орходоо хайнаг үнеэн 1,5 дахин ехэ һү үгэдэг юм. Бурят үнеэнэй һүн 3,8—4,2 процент тоһолиг байдаг бшуу, харин хайнаг үнеэнэй һүн 5—6 процент тоһолиг байдаг.

Гадна зэрлиг ямаанай үүлтэр шэнжэлэгдэжэ байдаг. Зэрлиг ямаан нютагай ямаанда орходоо томо бэетэй, элбэг нооһотой, ута эбэртэй юм. Тэрэнэй мяхые эдихэдэ амтатай, нооһоорнь юумэ нэхэжэ, эбэрээрнь жэжэ божо хэрэгсэл урлажа болохо бшуу. 1945 ондо Ахын бэрхэ ангуушад Даша Будаевич Оширов, Дымбрыл Ардаевич Мункуев гэгшэд зэрлиг һэрхэ эхэ ямаатайнь барижа нүхэр Целовальниковта үгэһэн юм. Александр Ильич зэрлиг һэрхын үрөөр голой ямаануудые үрэжүүлээд, 160 толгой эшэгэ абаһан байна. Эшэгэдынь томо бэетэй, зэрлиг ямаанай түхэлтэй болошонхой.

Мүнөө үедэ мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ зорилгын табигдаад байхада хайнаг, ортон малые, томо бэетэй ямаануудые олошоруулха гээшэ зүйтэй болоо. Тиимэһээ һарлаг, хайнаг болон зэрлиг ямаануудай үүлтэр шэнжэлхэ ветеринарно-зоотехническэ станци байгуулбал таатай гээшэ. Мүнөө Ахын, Закаменай аймагуудта тиимэ станци бии болгохо хэрэгтэй. Тэндэхи колхозуудай һарлаг, хайнаг, ортон мал, мүн зэрлиг ямаануудые саашадань олошоруулха хэрэгтэ тиимэ станцинуудай хэһэн шэнжэлэлгэ нилээд туһа хүргэхэ бшуу. Гадна тиимэ станцинууд зооветеринарна болон научно-шэнжэлэлгын Бурядай комплексно институдуудай туршалгын база болохо байна.

1939—40 онуудта Ахын аймагай бүхы колхозууд хойто зүгэй оро олоор үсхэбэрилдэг һэн. Харин мүнөө оройдоол хоёр колхоздонь үлэнхэй. «Улаан малшан» колхоздо 75 толгой оро харууһалдаг Нима Цыденжапович Осихеев эрхимээр ажалладаг гээшэ. Тэрэ байгша ондо 22 ороһоо тэды шэнээн түл абаад, гарзагүйгөөр томо болгоо. Тиимэһээ Ахада, Закаменда мяха ехээр үгэдэг малнуудые олоор үсхэбэрилхэ шухала гэжэ һанагдана.

А. Убеев, ветврач.

Арһан гутал олоо… гаргана

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа … гээр гаргаха зуураа, шана… эрид һайжаруулха эрилтэ таби… даг болоо. Улан-Удын «Ко… терн» гэжэ олзоборилгын ар… арһаар гутал оёдог болоһоор … хэнэй. Энэ артелиин гэшүүд … дукци үйлэдбэрилхэ 10 һары… түсэбые бүхы ассортимент… болзорһоонь урид дүүргэһэн … на. Артелиин оёдолшод нёдон… энэ үеынхидэ орходоо 462 мя… түхэригэй продукци ехээр га…

Үйлэдбэридөө байһан ар… ломжо хэрэглэжэ, хэдэн шэн… хеэрэлгэ тодхоһонойнгоо … тус артелиин коллектив ажа… гаа бүтээсые дээшэлүүлжэ … Тиигэжэ январь һараһаа ноя… 1 хүрэтэр тэдэнэр 4961 па… дэб гутал, тэрэ тоодо 2 мянга … паар үхибүүдэй ботинка оёжо… публикынгаа худалдаа найм… организацинуудта тушаагаа.

1960 оной даалгабарита тү… уридшалан дүүргэхын түлөө … сөөн улам үргэдэнэ. Комму… ческэ ажалай бригадын нэр… гэдэ хүртэхын түлөө оролдож… һан Гладенко, Поздняков гэг… бригаданууд артелиингээ хү… ришэдһөө онсо шалгарна. И… үдэр бүринигөө даалгабари… процент хүрэтэр дүүргэнэ.

КПСС-эй Центральна Коми… июниин Пленумэй түүхэтэ ши… бэринүүдые бэелүүлэн, тус … линн правлени хэдэ хэдэн ш… хэмжээ бэелүүлээ. Оёдол… ажал ехэтэй хүдэлмэриие с… жоруулхын зорилгоор үхиб… гуталай улые сабуугаар шаа… пресс тодхогдоо. Үйлэдбэри… мэтын шэнэ техникэ хэрэглэһ… гээ ашаар артелиин хүдэл… шэд 10 һарын хугасаа соо ажа… гаа бүтээсые 1,5 дахин … лүүлһэн, продукциингаа … үные 87 мянган түхэригөөр х… руулһан байна.

3-дахи кварталай дүнг… ёһоор республикын олзобор… артельнуудэй дунда дэлгэрһэ… рысөөндэ тус артель түрүү … эзэлжэ, Бурпромсовет болон … борилгын кооперациин хүдэ… шэдэй профсоюзуудай об… дамжуулгын Улаан туг … шантайгаар абаа.

Б. Дорж…

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭ… ҺҮҮЛЭЭР

„Энэ юун гээшэб, хой… ябадал гү?"

Хэжэнгын аймсоведэй гүй… мой культурын таһаг … ажалшадта кино харуулха … табинагүй, энэ хэрэгтэ хайш… рэгээр хандана гэжэ дээрэ … даһан гаршагтайгаар мана… тэдэ толилогдоһон бэшэг с… лэгдээ һэн.

— Бэшэг соо заагдаһан … тануул шалгалтаар булта то… — гэжэ аймсоведэй гүйс… түрүүлэгшын орлогшо нүхэр … номов манай редакцида мэд… Аймагай ажалшадта кино … гын хэр зэргээр эмхидхэгд… хай асуудал аймсоведэй гү… мой зүблөөн дээрэ зүбшэн… дэд, кино харуулгые һайжа… хэмжээ-ябуулганууд хараа… Аймагай культурын таһагы… шын орлогшо нүхэр Золтое… һаа сүлөөлэгдэһэн байна.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Ф. А. Кудрявцевта Бурядай АССР-эй наука, техникын Габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Бурядай түүхын наукын хүгжэхэ, …дэн кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө, жара наһа гүйсэһэнэйнь дашарамдуулан, Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй доцент Кудрявцев Федор Александровичта Бурядай АССР-эй наука, техникын Габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Д. ЦЫРЕМПИЛОН.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

Улан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1959 оной ноябриин 18.

Элитэ эрдэмтэ-түүхэшэ

(Ф. А. Кудрявцевай 60 наһанайнь ойдо)

Мүнөөдэр элитэ эрдэмтэ Федор Александрович Кудрявцевай түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнэйнь, …шалжа, научно-шэнжэлэлгын, …нитын ажал-ябуулгаа эхилһээр 35 жэл гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Эрхүүгэй университедэй эрдэмтэдэй зүблэлэй үргэн заседани болохонь. Манай республикада түүхын эр… ухаан хүгжөөхэ …лүү түүхэшэдые …дэхэ хэрэгтэ хүсэ …далаа, бэлиг шаа… гамнангүй … хүдэлһэн нүхэр …дрявцевые манай республикын олоон хэ халуунаар …аршална.

Ф. А. Кудрявцев 1925 ондо Эрхүүгэй университет …гэрһэнтэйгөө һүүлээ Дээдэ-Удэ эрэ…, дунда һургуулин … түүхын багшаар …жэжэ эхилээ һэн. … мүрнуудые …шэжэ байгааша тэрэ үедэ Ф. А. Кудрявцевай шаби ябадаг, В. М. …ороной нэрэмжэтэ хөрдохи ша… № 2 һургуулиин һурадаг һэн. …дрявцев багшамнай Дээдэ…ын архивуудай элдэб дансануу…е шэнжэлэн үзэдэг бэлэй. Сугуулһан дансануудаа шэнжэлһэнэй …аа Бурят орондо ажаһууһан декабристнууд Байгалай эрьеэр харибариһан польско политическэ …эгдэгшэдэй буһалгаан гэхэ мэтэ …удалнуудаар тодо, тобшо статьянуудые бэшээ һэн. Ф. А. Кудрявцев Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ …заар ороноо шэнжэлхэ научна …үлгэмэй эдэбхитэй гэшүүн байгаа. …с бүлгэмэй заседани дээрэ хүн …ондо мартагдаһан Сибириин поэт П. Давыдов тушаа элидхэл хээ …н. Поэт Давыдов «Алдарта Байгал—арюухан далай» гэжэ олондо …дээжэ дуу зохёоһон байгаа бшуу. …н бурят эхэтэй, ород эсэгэтэй …тэ эрдэмтэ-түүхэшэ А. П. Щапов …хай элидхэл хээ һэн.

Ф. А. Кудрявцев республикын аймагуудаар ходо ябадаг байгаа. …И. Ленинэй нэрэмжэтэ Загастайн …дөө ажахын коммуна, Кяхта хото …шаа һонирхолтой замай тэмдэглэлнүүдые бэшэһэн байха. Тэдэнь …үнөө Бурядай тэрэ үеын түүхэ …нжэлхэдэ шухала материалнууд …ложо үгэдэг.

1930 онһоо Ф. А. Кудрявцев Эрхүүгэй дээдэ һургуулинуудта түүхэ заадаг. Тиигэбэшье нүхэр Кудрявцев манай республикын эрдэм шэнжэлэлгын эмхи зургаануудтай нягта холбоотой байһаар.

«Бурят-Монгол орон 1905 ондо», «Бурят-монгол арадай түүхэ» гэһэн шэнжэлхы зохёолнуудые Ф. А. Кудрявцев бэшэһэн юм. Һүүлшын ном бурят арадай түүхэ шэнжэлэлгын хилээд горьтой зохёол гэжэ тоологдоно. Тэрэ номой һайшаалһан рецензи Ем. Ярославскийн «Правда» газетэдэ бэшэһэн байха.

Эрдэмтэ Ф. А. Кудрявцевай номууд соо ород, бурят арадуудай хани барисаан, Россин гүрэндэ Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэлгын ехэ удхашаар тухай үнэн зүбөөр, гүнзэгыгөөр бэшэгдэһэн байдаг. «Бурядай АССР-эй түүхэ» гэжэ хоёр боти ном бэшэхэ, хэблэлдэ бэлдэхэ, заһабарилха хүдэлмэридэ Федор Александрович ехэхэн габьяатай.

Ф. А. Кудрявцевай эгээл элитэ габьяань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа Сибириин, Бурят ороной түүхэ шэнжэлэлгые хэнһээшье түрүүлэн, марксизм-ленинизмын шугам баримталан, зүб замаар эхилһэн юм.

35 жэлэй туршада шэнжэлхы ажал хэхэ, багшалха зуураа, Ф. А. Кудрявцев хэдэн олон эрдэмтэ түүхэшэдые хүмүүжүүлээ. Тэрэнэй хүтэлбэри доро хэдэн олон манай нютагаархид түүхын эрдэмэй кандидадай диссертаци бэлдэһэн нэрэ зэргэ олоһон гээшэ.

Эрдэмэй эшэ үндэһые гүнзэгыгөөр шудалһан, даруу зантай нүхэр Ф. А. Кудрявцев шабинарайнгаа, эрдэмтэдэйнгээ дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй.

Бэлигтэй эрдэмтэ Федор Александрович Кудрявцевай 60 наһа гүйсэһэн үдэртэйнь дашарамдуулан, саашадаа шэнжэлхы ажалдаа амжалта туйлахыень, манай түүхын эрдэмые улам баяжуулхыень хүсэнэбди.

Б. Цыбиков,
түүхын эрдэмэй кандидат.

«Бурстрой» трестын Петр Воробьевой хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада багшанарай институдай хамтын шэнэ байрые амжалтатайгаар барижа байна. **Зураг дээрэ:** студентнэрэй хамтын байрын барилга харуулагдана. Хүрээ соо бригадир П. Воробьев.
Л. Хайдуровай фото.

Иимэ бригадануудые байгуулха

«Олоороо хэһэн өөгүй» гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэг. Энэ тон зүбөөр хэлэгдэһэн үгэ гэжэ һанадагби. Илангаяа мүнөө үедэ, промышленна үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэлэй эхилээд байхада, уралан нарижуулгада олоороо хабаадалсаха гээшэ эгээл шухала болоно.

Уралан нарижуулгын али нэгэн дурадхал үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлхэдээ ганса хүнэй хэһэндэ орходоо хамтаараа бүтээһэн нүхэдэйхи ниилээдгүй аша үрэтэй байдагынь мэдээжэ. Ушар иимэһээ уралан нарижуулагшадай бригада байгуулха гээшэ шухала байна.

Минии хүдэлдэг «Механлит» заводто уралан нарижуулагшадай хүдэлмэри муу бэшээр эмхидхэгдэһэн байна. Эндэ уралан нарижуулагшадай дүрбэн бригада байгуулагданхай. Тэдээн сооһоо моторно цехын мастер Л. Е. Ковалевой хүтэлбэрилдэг уралан нарижуулагшадай бригада бэшэндээ жэшээ харуулмаар хүдэлдэг гэхэдэ алдуу болохогүй. Энэ бригадада хүдэлдэг мастер Стопников, слесарь Ключеров, токарь Пшеничников, электрогагнуурша Дульский гэгшэд ямар нэгэн станок шэнэлэн хубилгахадаа гү, али ондоо түхеэрэлгэ зохёоходоо хамтаараа зүбшэжэ, али бүхы талаһаань экономическа аша үрыень тооложо үзэдэг байна.

Байгша оной февраль һара болотор эдэ уралан нарижуулагшад ами аминдаа хүдэлдэг байгаа. Тэрэ үедэ оруулһан дурадхалнуудынь аша үрэ багатайшаг байдаг һэн. Бригада боложо хүдэлһэнһөө хойшо тус бригадынхид ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр холын хараата асуудал шиидхэдэг болоо. Жэшээнь, токарь Пшеничников «ЯАЗ-204» автомашинын двигателиин валай нэгэ деталиие сэхэ тошиилдан бүтээхэ гэжэ дурадхаһан юм. Тэрэ дурадхалыень бригадаараа зүбшэхэдөө, шудхажа хэхэ гэжэ шиидээ. Энэ ушарта фрезернэ хүдэлмэридэ гаргашалагдадаг саг гүйсэд арьбалагдаха болоо.

Хүдэлмэреэ иигэжэ эмхидхэһэн эдэ уралан нарижуулагшад 8 һарын туршада уралан нарижуулгын 30 дурадхал оруулһан байна. Тэдэниинь үйлэдбэридэ хэрэглээд байхада, жэл соо 70 мянган түхэриг арьбалха арга олдоо. Тэдэ дурадхалнуудайнь олонхинь ажал сехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулгада зорюулагдаһан байна. Урдань «ЯАЗ-204» автомашинын двигателиин шатунай втулка бар хүсөөр мулталагдадаг, һуулгагдадаг байһан юм. Нүхэр Ковалевой хүтэлбэри доро энэ хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ. Тэрэшэлэн элдэб детальнуудые халуун, хүйтэн аргаар гагнаха талаар үнэтэ дурадхалнууд үйлэдбэридэ хэрэглэгдээ.

Нүхэр Ковалевой хүтэлбэрилдэг уралан нарижуулагшадай хүдэлмэриин дүй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, предприятинуудта уралан нарижуулагшадай бригадануудые байгуулха гээшэ КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ шухала нүхэсэл болохо байна.

В. Кулаков.

Жэлэйнгээ түсэб—арбан һарада

П. М. Хлебниковэй хүтэлбэрилдэг Шулуутайн леспромхозой бага комплексно бригадынхид суурхаһаар үнинэй. Тус бригада долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, энэ жэлэйнгээ даабариие 10 һарын хугсаа соо дүүргэбэ. Жэл соо 12 мянган кубометр модо бэлдэхэ аад, эдэнэр 10 һарын туршада 13100 кубометр модо бэлдэһэн байна.

Нүхэр А. М. Коржовой хүтэлбэрилдэг бригада жэлэйнгээ түсэбые 10 һарын туршада дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур мянган кубометр модо бэлдэбэ.

Модо бэлэдхэлгын Брянь гэжэ пунктын жолоошодой дунда нүхэр И. А. Пикалов онсо шалгарна. Шэнэ жэлһээ хойшо ноябриин 1 болотор нүхэр Пикалов доодо складта 9700 кубометр модо шэрэжэ, жэлэйнгээ түсэбые 1200 кубометрээр үлүүлэн дүүргээ. Автомашинын жолоошон нүхэр В. И. Черныш модо шэрэлгын жэлэй даабариие дүүргэбэ.

Я. Иванов.

ТАСС-эй МЭДҮҮЛГЭ

Германиин Федеративна Республикын канцлер К. Аденауэр һүүлэй үдэрнүүдтэ Англиин газетэнүүдэй корреспондентнүүдтэ хэдэн мэдүүлгэнүүдые хэхэдээ, тусхайлбал, Баруун Берлин тухай асуудалда тогтожо хэлэһэн байха юм. Баруун Берлин тухай асуудалые—энэ городые эзэмдэжэ байһан баруун гурбан гүрэнэй эрхые саашадань үлөөхэ, эрхэ сүлөөдэнь ямарааршьеб халдан оролгонуудһаа Баруун Берлиниие «хамгаалха» тухай асуудал болоно гээшэ гэһэн хэбэртэйгээр харуулхые К. Аденауэр оролдоһон байна. Берлиндэ саг зуурын гуримшуулга батаар туйлагдаа гээшэ гү, та юун гэжэ бодомжолнот гээд, «Санди таймс» газетын корреспондентын асуухада Аденауэр иигэжэ харюусаа:

«Берлинэй эрхэ сүлөөе болон аюулгүй байдалые хангаһан договорой ёһоор тодорхойлогдоһон өөһэдынгөө эрхэ болон уялгануудые Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин болон Франциин эрид шууд хамгаалһанайнь түлөө би тэдэндэ баясхалан хүргэнэб».

«Баруун Берлинэй эрхэ сүлөөдэ тохёолдожо байһан коммунистическэ аюулые зайсуулха хэрэгтэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө» Англида, бусад баруун гүрэнүүдтэ баясхалан хүргэнэб гэжэ «Гардиан» газетын корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө К. Аденауэр хэлэһэн байна.

Канцлер Аденауэрай эдэ үгэнүүдые хэлэһэнтэй дашарамдуулан, иигэжэ мэдүүлхээр ТАСС түлөөлэгдэбэ.

Канцлер Аденауэрай мэдүүлгэнүүд соо Берлинэй асуудалай гол удхань хазагайруулагдаһан, энээн тушаа бүхы юумэ буруугаар харуулагдаһан байна.

Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд һүүлэй үедэ һайжаржа байна. Эдэ харилсаануудыень дахяад муудхааха, «хүйтэн дайнһаа» арадуудай зайсан гаралгада һаад ушаруулха гэһэн гансахан лэ зорилгоор бусадай эрхэ тухай г-н Аденауэр һанаагаа зободог, Баруун Берлин тушаа өөһэдынгөө эрхые «хамгаалһанайнь» түлөө США-да, Англи болон Францида баясхалан хүргэдэг боложо эхилбэ.

Гитлеровскэ Германиин бута сохигдожо, диилдэһэниие үгэ дуугүйгөөр мэдэрһэнһээ уламжалан, Берлин тушаа США, Англи болон Франциин эрхэ болон уялга тодорхойлогдоһон байгаа. Мүнөө зорилго юуб гэхэдэ, хэн нэгэниие эдэ эрхэ болон уялгануудһаань хаһаха тухай бэшэ, харин алишье талын аша туһые харан, дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнһээ хойшо 14 жэл үлүүтэй сагай үнгэрөөд байхада тохёолдоһон бодото байдалые хараадаа абан, энэ асуудалые зүбшэн шиидхэхэ ябадал болоно гэжэ Советскэ правительство нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэн байгаа.

Баруун Берлиндэ «коммунистическэ аюул тохёолдоно» гэһэн хэбэртэйгээр канцлер Аденауэрай шашаһан тухай хэлэхэ болоо һаа, эдэ баталамжануудынь оройдоошье үндэһэ баримтагүй байна. Баруун Берлинэй эрхэ сүлөөдэ, тэндэхи хүн зоной ажаһуудаг ёһо заншалда хэншье түбэг татанагүй гэжэ г-н Аденауэр яһала һайнаар мэдэнэ. Энэ городто сэрэгэй эзэмдэлгын гуримые саашадань үлөөжэ, Баруун Берлинэй эрхэ сүлөө хангаха тухай хэлэгшэдэй үгэнүүд тон аягүйгөөр дуулдана.

Гол юумэ гэхэдэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанһаа дайнай үлэгдэлые усадхаха, Европодо боложо үнгэрһэн дайнай хойшолонгуудые эсэслэн зайсуулха гээшэ Германитай эбэй договор баталбал туйлагдажа болохо байна. Энэ асуудалаар Советскэ правительство тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байгаа. Дайнай үлэгдэлнүүдые усадхаха зорилгоор Германиин хоёр гүрэнтэй эбэй договор баталха гү, али энээниие хэхые хүсэгшэтэйнь иимэ договор баталха шухала байһые Советскэ правительство оролдосотойгоор тодоруулан харуулна. Дайнай аюул зайсуулжа, Европын энэ хубида үнэхөөрөөл амгалан тайбан оршон байдал тогтоохын, Берлинэй асуудал шиидхэхын тулада эбэй договор баталхые Советскэ правительство дурадхана.

Хэрбээ Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалай бодотоор шиидхэлгын эхилээдүй байбашье, мүнөө гүрэнэй ажал-ябуулагшадай уулзалганууд, хэлсээнүүд боложо байна, правительствонуудые толгойлогшоноро зүблөөн дээрэ энэ асуудал урагшатайгаар зүбшэн хэлсэгдэхэ гэжэ канцлер Аденауэр ойлгохо ёһотой байгаа.

Үнгэрһэн дайнай үлэгдэлнүүдые зайсуулхын тулада Германитай эбэй гуримшуулга хэхэ тухай, тайлбарилан хэлэбэл, Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалые правительствонуудай толгойлогшонор бодолтой зүбөөр шиидхэжэ шадаха бэзэ гэжэ этигэжэ байһанаа Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд элирхэйлэн мэдүүлнэ. Энэ хадаа гитлеровскэ Германитай болоһон дайнда хабаадаһан гүрэнүүдтэ эбэй договор баталха, Европын түбтэхи гүрэнүүдэй хоорондо амгалан үе сагта таатай харилсаа тогтоохо арга олгохо байна. Тиигэжэ ехэ муу хойшолонтой гай түбэг гэнтын ушараар тохёолдуулжа болохоор гуламта Баруун Берлиндэ үгы болгогдохо. Энэ гуламтые усадхаха, гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхада, бүгэдэнитын эб найрамдал бэхижүүлхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болголгодо туһалха шухала.

Луганска область. Алчевскэ Ворошиловай нэрэмжэтэ металлургическа заводто шанаржуулгын фабрикын барилга Агуусхэ Октябриин 42 жэлэй ойн урдуур дүүргэтдээ. Донбасстахи эгээн томо предприятинуудай нэгэн болгошо энэ фабрика мүнөө үеын техникээр хантагданхай. Тус фабрика шэрэм бури ехээр хайлуулха, кокс улам багаар гаргашалдаг болохо арга заводой цехүүдтэ олгохо байна. **Зураг дээрэ:** шанаржуулгын шэнэ фабрика.
ТАСС-эй фотохронико.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ юун һаад хэнэб?

Мухаршэбэрэй аймагай центртэ …ригдаһан библиотекын шэнэ байшан сентябриин эхеэр нээгдээ һэн. …рожо ерэһэн хүнүүд түрүүшээр …алгожо ядажа, түдэгэсэлдэн байба. Һаруул, уужам таһалга соохи …уд дээгүүр табяатай номуудта …эжэ, өөһэдөө шэлэн абахые уншагшадые библиотекарь урижа …ба. Хаана, ямар литература табятай байһаниие зааһан гаршанууд хадаатай. Иимэ гуримые түрүүшынхеэ хараад, гайхажа байһан зарим хүнүүдтэ библиотекарь …ална. Тагуудай хоорондуур таһидаһан столнууд дээгүүрхи номуудһаа шэлэжэ абахадатнай болохо гэжэ нэгэ заримашуулда ойлгуулна. Уншагшад библиотекын …асатай танилсаад, хэдэн олон …ом иран үзэһэнэй удаа хэрэгтэйгээ абаад, библиотекарьтэ баяр …үргэн гаранад.

Уншагшад тэрэ үдэр бахаяа хаража, номуудые харажал, хара… ябаа һэн…

Оронойнгоо түрүү библиотекэнүүдэй жэшээгээр манай республикын библиотекэнүүд иимэ шэнэ ёһоор хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Уншагшадые номуудтай танилсуулха хүдэлмэри олон янзаар эмхидхэжэ болоно: предприяти, эмхи зургаан, полевой стан, мал ажалай ферма, бригаданууд дээгүүр һонирхолтой ном олоор абаашажа, …ан зохёол уншалгын үдэшэнүүдые, уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэхын хажуугаар, клуб соогуур номуудые дэлгээн харуулха шухала. Гадна олонитын, техническэ, научна библиотекэнүүдые номуудтай танилсахаяа бүлэг бүлэгөөрөө, экскурсяар ошоходошье …гохо.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэдэг болохолоор уншагшадтай хөөрэлдөө, библиографическа шэнжэлэл хэхэ, гадагуур һонирхолтой номуудые шангаар уншалга эмхидхэхэ гэхэ мэтые саг үргэлжэ үнгэргэхэ арга боломжо үргэдэжэ үгэхэ. Ажалаа аша үрэтэйгөөр ябуулхын тулада библиотекарь элдэб литература һайса мэдэдэг байха, библиотекын хүдэлмэридэ мэргэжэлтэдые элсүүлхэ, эдэбхитэй уншагшадые олошоруулха ёһотой.

Тобшолон хэлэбэл, энэ ёһоор хүдэлмэрилдэг болоһон библиотекын хүдэлмэриин үлэмжэ үргэнөөр, олон янзаар ябуулагдаха арга боломжотой байһаниень хараадаа абажа, манай Культурын министерство тиимэ библиотекэнүүдые хаа хаанагүй эмхидхэхын тулада оролдоно бшуу. Тус асуудалаар март һарада аймагуудай, городуудай библиотекэнүүдые даагшадай республиканска зүблөөн болоо һэн. Һүүлээрнь зүблөөндэ хабаадагшад, республика соогоо эгээл түрүүн шэнэ ёһоор хүдэлжэ эхилһэн Кабанскын аймагай библиотекэдэ ошожо, хүдэлмэритэйнь танилсаһан юм.

Мүнөө Байкало-Кударын, Мухаршэбэрэй, Кударын аймагуудай, Улан-Удын зарим библиотекэнүүд, тэрэшэлэн хүдөөгэй олохон библиотекэ шэнэ ёһоор хүдэлдэг болонхой. Мүн Сэлэнгын, Торийн, Зангарайн, Бичурын аймагуудай, хүдөөгэй библиотекэнүүд шэнэ ёһоор хүдэлмэрилжэ эхилхэеэ бэлэдхэл хэжэ байна.

КПСС-эй Центральна Комитет орон доторхи библиотекэнүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал һаяшаг хаража үзөөд, идеологическа фронтын тус шухала участогай зарим тэды амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, библиотекэнүүдэй хүдэлмэриин гол удхань, хэмжээнь коммунистическэ общество байгуулха зорилгын эрилтэнүүдые хангажа биранагүй гэжэ сэхэ заагаа.

«Библиотекэнүүдэй жаса, баялигые—арад зондо» гэһэн статья соогоо «Правда» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдые номдо дуратай болгохоор, эстетическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэдэнь хүдэлмэришэдтэ, колхозниидуудта, интеллигенцидэ туһалхаар, эрдэм техникын шэнэ туйлалтануудые, ажалай шэнэ, түрүү методүүдые шудалхадань туһалхаар бүхы ажал-ябуулгаяа табиха ёһотой».

Библиотекын хүдэлмэриие шэнэ ёһоор эмхидхэбэл, энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэг хурдадажа үгэхэ. Гэбэшье уншагшадые шэнэ, түрүү ёһоор хангадаг болохо гэхэдэ түрүүшын үедэ олон бэрхэшээл тохёолдожо магад. Библиотекын шэнэ ёһоор хүдэлдэг болохын тулада хэн, юун хэрэгтэйб гэбэл: хүдэлмэреэ һайса мэдэхэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд; түхеэрэлгэ һайнтай, уужам, һаруул таһалга; библиотекын техникын гуримаар илган суглуулагдаһан номой баян жаса, мүн һайнаар эмхидхэгдэһэн справочно-библиографическа аппарат. Эдэ бүгэдын али нэгэн дуталдабал, хүдэлмэри «доохолхо». Улан-Удын мелькомбинадай районно библиотекэ уйтан аад, хүйтэн таһалга соо олон жэлдэ зобоно. Тэндэнь үбэлдөө хэдэн градус хүйтэн байдаг. Үнгэрэгшэ зундаа гэрэйнь хушалтын дуһаалһан дээрэһээ хэдэн зуун ном хэрэггүй болошоо. Улан-Удын бусад библиотекэнүүд мүн лэ ахир байдалтай. Хирпиисын зоводтохи Маяковскиин нэрэмжэтэ библиотекэ хоёр багахан таһалгатай, теэд тэдээн соонь ном табиха тагуудые табихын аргагүй. Ажалшадай депутадуудай городской Совет библиотекэнүүдтэ һаналаа табидаггүй. Город соо мүнөө хүрэтэр нэгэшье типовой шэнэ библиотекэ баригдаагүй. Тарбагатайн аймагай библиотекэ 20 мянга гаран номтой. Теэд библиотекэнь Культурын байшангай нэгэ таһалга соо багтажа ядажа байдаг. Уншалгын зал тэндэ үгы, ном хадагалдаг газартань хүнэй эрьелдэхэ зайгүй. Партиин аймагай комитет, аймгүйсэдком фотографиин нэгэ таһалга библиотекэдэ үгэхэ гэлсэ гэлсэһээр хоёр жэл ходоргоо.

Сомоной Соведүүд, колхозой правленинүүд хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ шэнэ гэрнүүдые баридаг, шэнэ клубууд соогоо һаруул, уужам таһалгануудые гаргажа үгэдэг, ном худалдан абаха мүнгэ һомолдог. Жэшээнь, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Культурын шэнэ байшан соо хүдөөгэй библиотекэдэ хоёр ехэ таһалга үгөө. Старая Брянь тосхондохи «Гигант» колхоз библиотекэдэ ехэ гэр сүлөөлжэ, зосоохиинь түгэсөөр түхеэрээ.

Гэбэшье нютагай партийна, советскэ органуудай зүгһөө библиотекын хүдэлмэрилэгшэдые томилхо ябадалда хайша хэрэгээр хандаха ушар үшөөл бии зандаа. Зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд гэхэ гү, али «ноёсор» нүхэд өөһэдынгөө түрэл түдхэмүүдые, таниха хүнүүдээ «дулаан гэртэ» библиотекэдэ хүдэлгэхые оролдодог. Мүн библиотекариин уялгые ондоо ажалтай хүнүүдтэ даалгадаг ушарнууд бии. Жэшээнь, Иволгын совхозой табадахи бригадын партийна организациин секретарь нүхэр Ринчинов Д. Р. библиотекэ даажа байдаг. Тэрэ хүн олонитын хэдэн уялга дүүргэдэг: агитпункт даадаг, арадай заседателиин, сомсоведэй түрүүлэгшын уялга дүүргэдэг. Тиимэһээ библиотекын хэрэг эрхилхэ сүлөө тэрээндэ үгы, библиотекэнь ходо суургатай байдаг. КПСС-эй Бурядай обком энэ мэтын ушаралнуудые болюулха тушаа тусхай заабари үгэһэн байгаа. Зүгөөр КПСС-эй Иволгын райком тэрэнииень дүүргэнэгүй. Улан-Удын горгүйсэдкомой культурын таһагташье ахир ябадалтай хүнүүд бии. Мэнэ һаяшаг иимэ ушар болоо: городой культурын таһагые даагшын орлогшо нүхэр Ершовой захиралтаар Серовой нэрэмжэтэ клубай дэргэдэхи библиотекые даагшаар Гаврилова гэгшэ томилогдоо һэн. Тэрэ нүхэрынь урдань библиотекэдэ хүдэлжэшье үзөөгүй, тусхай һургуулишье дүүргээгүй байшоо. Теэд табан жэлдэ хүдэлһэн, һайн хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо ороһон ондоо хүниие абахаяа таһа арсаа. Тиихэдээ нүхэр Ершов танил хүнэйнгөө тала хаража, буруу юумэ хэһэниинь элирээ.

Зарим аймагуудта библиотекын хүдэлмэрилэгшэдые бээлэй һэлгэһэндэл һэлгэжэ һэдхэжэ байдаг. Зэдын аймагай культурын таһаг иимэ «үбшэнһөө» һалахаяа болинхой: хоёр-гурбан һара болоод лэ хүдэлмэрилэгшэд һэлгэгдэдэг. Тиимэһээ библиотекэнүүдэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдахаһаа гадна, нэгэниинше шэнэ ёһоор хүдэлжэ эхилээдүй. Жаргалантын библиотекые даагшаар нүхэр Архинчеева хүдэлмэрилдэг аад, хэдэн неделеэр библиотекэеэ нээдэггүй, олонитын хэмжээ-ябуулга үнгэргэдэггүй…

Хэрбээ партийна, советскэ болон олонитын организацинуудай эдэ тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэнь библиотекэнүүдтэ һайса туһалдаг һаань, республика доторхи библиотекэнүүдэй хүдэлмэри эрид һайжарха бэлэй.

Д. Жарков,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор.

Мэргэжэлээ шудалhан эхэнэр

...Ээрэлгын цех. Зал соогуур жэрын табигдаhан машинануудай хоорондуур халаад үмдэhэн нэгэ эхэнэрэй нишэ тиишээ алхалхань харагдана. Толгойдоо пулаад бооhон гушаад наhанай эхэнэрэй машинануудые шалган хаража ябаhыень анхаран байhан коммунистическэ ажалай бригадын бригадир нүхэр Шитов тэрэ эхэнэр тухай нигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай эрхим аппаратчица Мария Николаевна Неделяева гээшэ, танилсахадатнай болохо.

Сэмбын фабрикын эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Мария Николаевна hooho ээрэгшын мэргэжэл шэлэhэн тухайгаа нигэжэ хөөрэбэ:

— Би hургуулида ороогүй байхадаа эжыдээ hooho ээрэлсэжэ үгэгшэ hэм. Һургуулида hуража байха үедөө фабрикада хүдэлдэг hooho ээрэгшэдэй зураг ном соогуур хаража, тиимэ мэргэжэл шудалхаар шиидээ hэм,—гэжэ Мария омогорхон хөөрэнэ.

16 наhатай залуу басаган 1947 ондо ФЗО-гэй hургуулиин зургаан hарын курс hайнаар дүүргээд, сэмбын фабрикада бэеэ даагаад хүдэлмэриложэ эхилээ бэлэй. Мүнөө нүхэр Неделяева hooho hамнадаг конвейер-аппарат дээрэ ажаллана.

Хэрбээ урдань аппаратна цехтэ 140 татуургатай машина бии байгаа hаа, энэ хабар гурба дахин hамнаха 180 татуургатай шэнэ аппарат тодхогдоо hэн. Тус машиные hайнаар шудалhанай ашаар нүхэр Неделяева хоёр хүнэй орондо гансааран хүдэлнэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанай ашаар тус фабрикын сэмбэ нэхэгшэд ажалайгаа бүтээсые дээшэлүүлhэн, продукциин өөрын үные химдаруулhан байна. Энэ хэрэгтэ Мария Николаевнашье хубитаяа оруулалсаа. Нүхэр Неделяевагай хүдэлгэдэг шэнэ аппарадынь hая абтаад байхадаа халаан соо мэшээг шахуу голодоhо гаргадаг байгаа. Машинын энэ дутагдалые усадхахын тула нүхэр Неделяева уралан нарижуулгын дурадхал оруулжа, үйлэдбэридээ хэрэглээ. Тэрээнэй ашаар гурбан хүн сүлөөржэ, ондоо тээ хүдэлхэ аргатай болоо.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсожо, Мария Николаевна үдэр бүхэнэйнгөө даабарии 135 процент шанар hайнтайгаар дүүргэнэ.

Нүхэр Неделяева шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зуураа дүй дүршэлдөө хэдэн залуушуулые hургаа.

П. Карпов.

Ерэхэ жэлэй түсэбөөр...

Энэ жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, республикымнай модошод үдэрhөө үдэртэ шэнэ амжалта туйлана. Ээриин леспромхозой шпала хюрөөдэдэг заводойхид эдэ үдэрнүүдтэ Заиграйн аймагай предприятинуудай дунда түрүүлжэ ябана.

Ээриин леспромхозой шпала хюрөөдэгшэд энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь хоёр hараар урид дүүргэжэ, даалгабариhаа гадуур 132 мянган хэhэг шпала Эхэ оронойнгоо түмэр замай ажахынуудта эльгээгээ. Мүнөө эдэнэр 1960 оной түсэбөөр ажаллана.

Шпала хюрөөдэгшэдэй дунда Валентина Доpoшевагай хүтэлбэрилдэг халаан онсо шалгарна. Тус халаанайхид жэшээ абамаар ажаллаха зуураа, үдэр бүри даабариhаа гадуур 100 хэhэг шпала хюрөөдэнэ.

Каретчица Нина Асташова, рамщик Александр Иванов, прицепщигүүд Илья Софроненко, Стасис Бальчунас, модо дүтэлүүлэгшэдэй бригада (бригадирынь нүхэр А. Туганов) бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, халаанайнгаа даабарии 150 процент дүүргэнэ.

С. Тюлюкин.

Наймаалагшадай амжалта

Курумканай аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые эд бараагаар таhалгаряагүй хангахын зорилгоор бага бэшэ ажал хэнэ. Байгша оной арбан hарын туршада аймпотребсоюзай наймаалагшад худалдан абагшадаа эд бараагаар hайнаар хангаhанайнь ашаар 10 hарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ шадаhан байха юм. Сельпонуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Гааргын сельпо шалгаржа, hайн амжалта туйлаа. Тус сельпо октябрь hарада эд бараанай эрьесын, мүн эдеэ хоолой түсэбые үлүүлэн дүүргэhэн байна.

Аймагай түбтэхи номой магазин октябрь hарада илангаяа hайнаар ажаллажа, түсэбөө 200 гаран процент дүүргээ. Мүн Мүргэнэй сельпо, автолавканууд, раймаг энэ хугасаа дотор мүн лэ hайнаар ажаллаhан байна.

Е. Цыренова.

А. И. Микоян Канада ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК. ноябриин 18. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Мексикэ орохо замдаа, Шэнэ Шотланди провинциин (Канада) ниислэл—Галифакс городто үсэгэлдэр хүрэбэ гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэнэ.

***

ГАЛИФАКС, ноябриин 18. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо үсэгэлдэр аэродром дээрэ журналистнуудтай уулзаа. Тэдэнэй нилээд олониинь Канадын бусад городуудhаа, мүн США-hаа ерэhэн байна. Наукын, техникын, соёл культурын талаар Советскэ Союзай туйлалтануудые харуулха выставкые нээхын тулада Мексикэ ерожо ябанаб гэжэ А. И. Микоян журналистнуудта мэдүүлээ. Өөрыень, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүдэй хүндэтэйгөөр угтагдаhанай түлөө Канадын правительствода А. И. Микоян баясхалан хүргөө.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдал hуларуулхын тулада Канадын правительствын гаргадаг оролдолгые бидэнэр ехээр сэгнэнэбди. Канадын арадтай, Канадын правительствотай совет арад, Советскэ правительство хани ёhoop, эбтэйгээр ажаhуухые хүсэнэ гэжэ А. И. Микоян хэлээ.

Аэродром дээрэhээ А. И. Микоян провинциин губернаторай ажалладаг газарта ошоо. Галифаксда байха үедөө, А. И. Микоян губернаторай хүндэтэ айлшаниинь боложо эндэ байрлаха юм.

Үдын хойно, пресс-конференци дээрэ А. И. Микоян үгэ хэлээ. Тэрэнь радиогоор, телевиденеэр дамжуулагдаhан байна. Пресс-конференци 45 минута соо үргэлжэлөө. Уласхоорондын олон асуудалнуудта, советско-канадска харилсаанай саашадаа ямараар хүгжэхөөр байhанда Канадын болон гадаадын оронуудай журналистнууд hонирхоо. А. И. Микоян эдэ асуудалнуудтань харюусаhан байна.

Үдэшэнь Шэнэ Шотланди провинциин правительствын премьер-министр Стэнфилд обед үгэжэ, А. И. Микояние хүндэлөө. Микоян Стэнфилд хоёр обедэй үедэ үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдал хангаха, Советскэ Союзай болон Канадын арадуудай хоорондохи хани ёhоной харилсаае саашадань бэхижүүлхэ шухала гэжэ онсолон тэмдэглээ.

КАНАДА. Монреалиин гол үйлсэдэ. Энэ индеец газаршаар «алба хэдэг». ТАСС-эй фотохронико.

А. И. Микоян Мехико орохоёо Галифаксhaa мордобо

ГАЛИФАКС, (Канада), ноябриин 18. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд Мехико орохоёо энэ үглөөгүүр «ИЛ-18» самолёдто hyyжа гараа.

Канадын Загаhанай промышленностиин министр Маклин, Канадын МИД-эй протокольно таhагай начальник Фивер, СССР-hээ Канадада байдаг элшэн сайд А. А. Арутюнян болон бусад А. И. Микояние аэродром дээрэhээ мордохуулаа.

Хүндэтэй hайнаар угтаhанайнь түлөө Канадын правительствын түлөөлэгшэдтэ А. И. Микоян халуун баясхалан хүргөө.

Исландска аэродром дээрэ А. И. Микояние угталга

РЕЙКЬЯВИК, ноябриин 18. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Мексикэ орохо замдаа Исландиин Кефлавик гэжэ аэродром дээрэ өйр зуура зогсоhон байна. Исландиин правительствын түлөөлэгшэд, СССР-hээ Исландида байдаг элшэн сайд А. М. Александров, журналистнууд А. И. Микояние угтахын тулада аэродром дээрэ ерээ. А. И. Микоян самолёдhоо буугаад, Исландиин Культурын, Худалдаа наймаанай министр Гюфли Гисласон, Худалдаа наймаанай министерствын генеральна секретарь Ионас Харальтс, МИД-эй таhагые даагша П. Тригвасон болон бусадтай гараа барилсаа. Аэропортын байшан соо хани ёhоной хөөрэлдөөн болоо. Советскэ Союзтай Исланди худалдаа наймаа ехээр эрхилдэг, hүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан улам үргэдэжэ байна гэжэ министр Гисласон хэлэhэн байна.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай танай премьер Хрущевой дурадхалые хүсэдөөр дэмжэнэбди гэжэ министр хэлэhэн байна.

Өөрынгөө сэрэгэй база болгон Һарые хэрэглэхэ hанаашалга Советскэ Союз гаргана гү гэжэ «Моргунбладит» газетын (консервативна бэеэ даанхай партиин орган) редактор Матиас Иоханнессен А. И. Микоянhаа асуугаа. Тиимэ hанаашалга Советскэ Союзда байхагүй гэжэ А. И. Микоян харюусаа. Гансахан лэ hанаашалгамнай гэхэдэ, Һара дээрэ уласхоорондын туристска лагерь эмхидхэхые бидэнэр хүсэнэбди гээд А. И. Микоян шогтой зугаатайгаар хэлэhэн байна. Тиихэдэ, буу зэбсэг бүхы дээрэнь, хүсэдөөр хуряаха тухай Советскэ Союзай дурадхалай хүлеэн абтаа hаань, Кефлавигтэхи сэрэгэй базые усадхажа болохо байгаа гэжэ тэрэ ажаглалта хээ. Тиин велосипедээр ябаха тон hайн газар, каток болон спортивна бүхэли комбинат барижа болохо байгаа гээд тэрэ нэмээжэ хэлээ. Байгаалиин шэрүүн шанга эрхэ байдалтай тэмсэлдээ, мүн амгалан ажалдаа амжалта туйлахыень хүсэжэ байhанаа Исландиин арадта дамжуулхыень пресс-конференциин түгэсхэлдэ А. И. Микоян корреспондентнүүдые гуйhан байна. Соёл культурын, худалдаа наймаанай министртэй, советскэ элшэн сайдтай хамта А. И. Микоян загаhашадай Кефлавик гэжэ бишыхан городто ошожо ерэhэн байна.

Хоёр час эндэ тогтоhонойнгоо hүүлээр, А. И. Микоян саашанхи замдаа гараа.

Ромийи-Сюр-Сен город Н. С. Хрущевые урина

ПАРИЖ, ноябриин 18. (ТАСС). Ерэхэ жэлэй мартда Францида айлшалхадаа, Ромийи-Сюр-Сен (Об департамент) айлшалхыень Н. С. Хрущевые уриха гэhэн шиидхэбэри тус городой муниципальна совет гаргаа гээд «Юманите» газетэ мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мюнхендэ ехэ митинг болобо

БЕРЛИН, ноябриин 17. (ТАСС). «Нацизмын үедэ мүрдэгдэжэ байhан хүнүүдэй нэгэдэлэй» эмхидхэhэн эсэргүүсэлэй митинг Мюнхендэ (Баруун Германи) үсэгэлдэр үдэшэ болобо гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ. Энэ митингдэ хабаадаhан 800 гаран хүн ФРГ-гэй правительствын министр Оберлендерые тушаалhаань гаргахые эриhэн байна. Оберлендер дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ хүн зониие олоор хюдалсаhан гэмтэ этэгээд болоно. «Нацизмын үедэ мүрдэгдэжэ байhан хүнүүдэй нэгэдэлые» хориха гэhэн дурадхалые дары болюулха гэhэн эрилтэ эндэ табигдаа.

«Нацизмын үедэ мүрдэгдэжэ байhан хүнүүдэй нэгэдэлэй» нютагай организациин правлениин гэшүүн О. Мюллер нигэжэ мэдүүлээ: «Бидэнэр демократиин түлөө, арадуудай бэе бэеэ ойлголсохын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэбди. Европын оронуудай эсэргүүсэлэй хүдэлөөндэ хабаадагшад болон бүхы дэлхэйн демократическа хүсэнүүд бидэнэрые дэмжэнэ».

Глезосэй хэрэг тушаа зүб шиидхэбэри гаргуулхын түлөө

ПРАГА, ноябриин 17. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын дамжуулhанай ёhoop, журналистнуудай уласхоорондын организаци (МОЖ) «Авги» гэжэ греческэ газетэдэ телеграмма эльгээбэ. «Авгиин» главна редактор Манолис Глезостэ аха дүүгэй ёhoop талархажа байhанаа телеграммын соогоо МОЖ мэдүүлээд, хүнэй эрхын түлөө греческэ журналистнуудай арюун тэмсэлые ходолоо дэмжэхэбди гэжэ найдуулна. Манолис Глезосэй хэрэг тушаа зүб шиидхэбэри гаргуулха ябадал туйлаха хэрэгтэй гэжэ телеграмма дотор тэмдэглэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ЧЕХОСЛОВАКИИН РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИН

ЖЭЛ СОО 43 МЯНГАН ТРАКТОР, 20 МЯНГАН АШААНАЙ МАШИНА БҮТЭЭХЭ

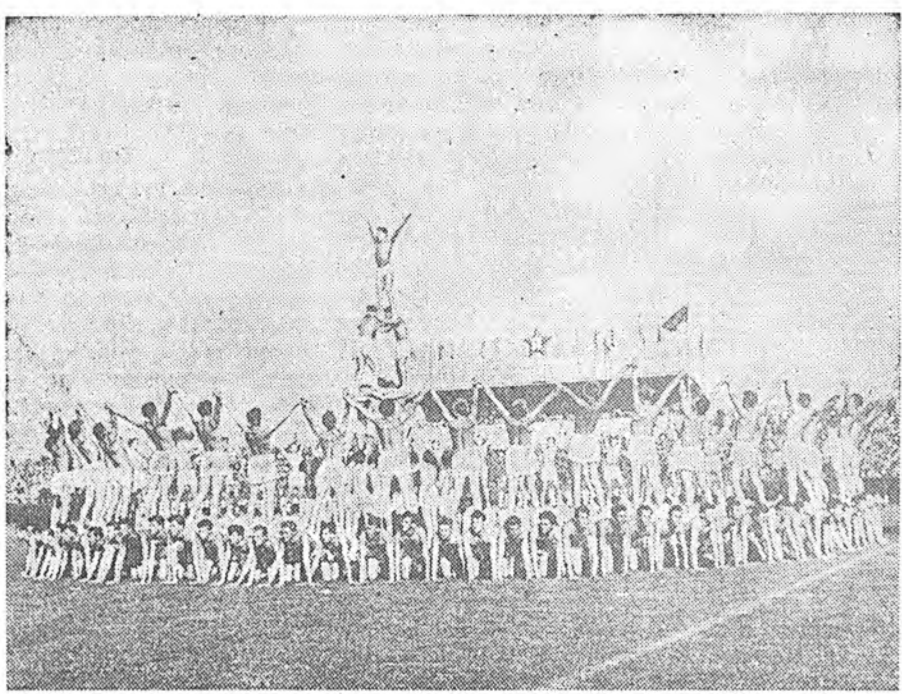
Дайнай урда тээ Чехословаки жэл соо 2 мянга шахуу ашаанай автомобиль бүтээдэг байhанаа, нёдондо жэлдэ ороной заводууд 14 мянга гаран автомашина бүтээжэ гаргаа. 1965 ондо, тайлбарилан хэлэбэл, гурбадахи табанжэлэй эсэстэ жэл бүри 20 мянган ашаанай машина бүтээгдэдэг болохо.

1937 ондо Чехословакиин тракторна заводууд 208 трактор бүтээhэн байгаа hаа, 1958 ондо 25 мянга шахуу трактор орондоо үгэhэн байна. 1965 ондо жэлэй турша соо 43 мянган трактор үйлэдбэрилэгдэхэ. Тингэжэ гурбадахи табан жэлэй турша соо Чехословакиин хүдөө ажахы үшөө 124 мянган трактор абаха юм.

ЦЕМЕНТ ЭЛБЭГЭЭР ГАРГАНА

Промышленна предприятинууд, электростанцинууд, hургуулинууд, больницанууд, байрын гэрнүүд Чехословакида олоор баригдана. Энээнhээ уламжалан цементын ехээр хэрэглэгдэдэг болоходо Границеда, Праховицеда, Банска-Бистрицэдэ, Бистрицэдэ цементын заводууд баригдаа. Хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, 1958 ондо 305 килограмм цемент гаргагдаhан байгаа. Бүри тиихэдэ, цемент үйлэдбэрилгын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Чехословаки США, Англи, Франци, Норвеги, Итали, Австри, Япон болон Голландиие ахиhан байгаа.

Гурбадахи табан жэлэй түсэб тушаа КПЧ-гэй ЦК-гэй директивэнүүдээр хараалагдаhанай ёhoop цемент саашадаа бүри ехээр гаргагдаха байна. Лохковедо, Прага шадар, Сушицэдэ, Турне-на-Бодведэ цементын шэнэ заводууд баригдаха. 1965 ондо Чехословакиин цементын заводууд 8.600 мянган тонно гү, али хүн бүхэндэ хүртэсын талаар 604 килограмм цемент орондоо үгэхэ юм.

Чехословакиин ниитэ гүрэнэй хоёрдохи спартакиада 1960 оной зун болохо юм. Энэ спартакиадада Чехословакиин Республика дотор ехэ бэлэдхэл боложо байнхай. **Зураг дээрэ:** Чехословакиин Армиин алба хэгшэд гимнастикын композици дүүргэжэ байна. Энэнь спартакиадын программада оролсоно. **Чехословакиин телеграфна агентство.**

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЭ КООПЕРАТИВУУД

Чехословакиин хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудта хүдөө ажахын жэлэй үрэ дүнгэй hайн байhанhaa уламжалан, үмсын ажалтай таряашад хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудта ородог, шэнэ кооперативуудые эмхидхэдэг болоhон байна.

1959 оной гурбан кварталай турша соо 368 кооператив шэнээр эмхидхэгдэжэ, хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудай тоо бүри олон болоо. Бүхы кооперативуудай эдлүүриин газар 401 мянга гаран гектараар нэмэhэн байна.

Мүнөө Чешскэ болон Словацка областьнуудта 12.509 хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооператив бии. Тэдэ кооперативууд 4.690.000 (бууса шадарай газар оруулалсан) гектар газар элдүүрилдэг юм. Социалистическэ секторто (гүрэнэй болон туршалгын ажахынуудые оруулалсан) эдлүүриин бүхы газарай 82,6 процентнь хамаадана.

ХҮН БҮХЭНДЭ ГУТАЛАЙ ХҮРТЭСЫН ТАЛААР ЧЕХОСЛОВАКИ ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ НЭГЭДЭХИ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЭ

Чехословакиин гуталай фабриканууд мүнөө жэлдэ 76 миллион паар гутал оёжо гаргаха. Тиин гутал оёлгын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Чехословаки дэлхэй дээрэ нэгэдэхи hуури эзэлхэ байна.

ХҮН БҮХЭНДЭ 3,4 НОМ ХҮРТЭНЭ

Һүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо Чехословакида хэблэн гаргагдадаг газетэ, журналнуудай тоо 30 процентээр нэмээ. Хэблэн гаргагдадаг номуудай тоо 1937 онойхитой сасуулбал, 50 процентээр олон болобо. Нёдондо жэлдэ Чехословакида 3,4 ном хүн бүхэндэ хүртэhэн байгаа. Лейпцигтэ эмхидхэгдэhэн уласхоорондын номой выставкэ дээрэ Чехословаки 12 алтан, 19 мүнгэн, 4 бронзово медальнуудые абаhан байна.

(ТАСС).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина,26. Телефоны редакции: редактора—46-32. зам. редактора —32-74, отв. секретаря—27-37. отделов: партийной жизни—34-05. сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации —35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95. бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01200. г. Улан-Удэ Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5112.